

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-29>

УДК 658:004-044.922

ВПЛИВ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

IMPACT OF THE DEVELOPMENT OF DIGITAL TRANSFORMATION ON ENTERPRISE ACTIVITIES

Бугріменко Роман Михайловичдоктор економічних наук, професор,
Державний біотехнологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0973-0814>**Смірнова Поліна Василівна**кандидат економічних наук, доцент,
Державний біотехнологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8567-7915>**Buhrimenko Roman, Smirnova Polina**

State Biotechnological University

Цифрова трансформація в сучасному бізнес-середовищі стає все більш важливою для успішної діяльності підприємств. У статті розглянуто вплив розвитку цифрової трансформації на діяльність підприємств, а також ключові тенденції та виклики, що виникають в цьому контексті. Зокрема, обговорюються переваги цифрової трансформації, такі як підвищення продуктивності, збільшення конкурентоспроможності, створення нової бізнес-моделі та прийняття низки управлінських рішень щодо зміни стратегічного напрямку діяльності підприємств в умовах сучасного бізнес-середовища. Також розглянуто сучасні потреби бізнесу, такі як кібербезпека та навички персоналу, що стоять перед підприємствами у процесі цифрової трансформації. Обґрунтовано актуальність використання етапів, які допомагають забезпечити успішний запуск та розвиток бізнесу в цифровому середовищі.

Ключові слова: цифровізація, трансформація підприємства, інновації, бізнес-середовище, розвиток.

The modern economy is going through a period of intensive digital development, which significantly changes the conditions of business operations in all spheres. From traditional manufacturing processes to marketing and customer service, all aspects of business are becoming increasingly dependent on digital technology. The article examines the impact of the development of digital transformation on the activities of enterprises, as well as key trends and challenges arising in this context. In particular, the advantages of digital transformation are discussed, such as increasing productivity, increasing competitiveness, creating a new business model and making a number of management decisions regarding changing the strategic direction of enterprises in the conditions of the modern business environment. In today's world, against the background of the rapid development of technologies, the concept of digital transformation has become a necessary component for ensuring the efficiency, competitiveness and sustainable development of enterprises. This process, which encompasses the implementation of digital technologies and the transformation of business models, defines new standards of efficiency and competitiveness of enterprises in a global market environment where innovative technologies are intertwined with all aspects of production, management and interaction with customers. Contemporary business needs, such as cyber security and staff skills, facing enterprises in the process of digital transformation are also considered. The relevance of the use of stages that help ensure the successful launch and development of a business in a digital environment is substantiated. One of the key benefits of digital transformation is the ability to optimize business processes. Using digital tools to automate routine tasks and optimize internal processes leads to increased efficiency and reduced costs. The second important aspect is the optimization of business processes through automation. The shift from traditional service methods to digital channels such as mobile apps and social media allows businesses to personalize their services and products.

Keywords: digitalization, enterprise transformation, innovation, business environment, development.

Постановка проблеми. Сучасна економіка переживає період інтенсивного цифрового розвитку, що значно змінює умови діяльності підприємств у всіх сферах. Від традиційних виробничих процесів до маркетингу та обслуговування клієнтів, всі аспекти бізнесу стають все більш залежними від цифрових технологій. Конкуренція на ринку надзвичайно висока, і підприємства, які володіють перевагами у цифрових технологіях, мають більше можливостей для успіху. Це стосується як великих, так і малих підприємств, оскільки цифрові інструменти можуть допомогти оптимізувати процеси, підвищити продуктивність та поліпшити зв'язок з клієнтами. Цифрова трансформація впливає не лише на економіку, але й на суспільство в цілому. Вона створює нові можливості для розвитку, але також викликає питання щодо прозорості, безпеки даних та етичних стандартів. Розуміння цих аспектів є важливим для розвитку сталого та ефективного бізнесу. Отже, дослідження впливу розвитку цифрової трансформації на діяльність підприємств має велике значення для розуміння сучасних тенденцій у бізнесі та розробки стратегій для успішного впровадження цифрових ініціатив.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання впливу розвитку цифрової трансформації на діяльність підприємств відображають значний інтерес до цієї теми та розмаїття аспектів, які досліджуються. Питання цифровізації суспільства та цифрової трансформації досліджено в наукових працях Іванченко Н. О. [1], Стец І. І. [2], Шатілова О. В. [3], Гросул В. А. [4–5] та ін. В цілому, останні дослідження та публікації свідчать про те, що цифрова трансформація стала необхідною умовою для успішної діяльності підприємств у сучасному світі, і вона продовжуватиме мати значний вплив на ефективність бізнес-процесів в майбутньому.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Для подальшого дослідження впливу розвитку цифрової трансформації на діяльність підприємства необхідно виділити ключові етапи, що забезпечать успішний запуск та розвиток бізнесу в цифровому середовищі.

Постановка завдання. Мета даної статті полягає в розгляді впливу розвитку цифрової трансформації на діяльність підприємств, розкритті та аналізі ключових аспектів, які виникають у зв'язку з переходом підприємств до цифрових технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасному світі, на фоні стрімкого розвитку технологій, концепція цифрової трансформації стала необхідною складовою для забезпечення ефективності, конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємств. Цей процес, який охоплює впровадження цифрових технологій та перетворення бізнес-моделей, визначає нові стандарти ефективності та конкурентоспроможності підприємств у глобальному ринковому середовищі, де інноваційні технології переплітаються з усіма аспектами виробництва, управління та взаємодії з клієнтами [1].

Однією з ключових переваг цифрової трансформації є здатність до оптимізації бізнес-процесів. Використання цифрових інструментів для автоматизації рутинних завдань та оптимізації внутрішніх процесів призводить до підвищення ефективності та зниження витрат. Другим важливим аспектом є оптимізація бізнес-процесів через автоматизацію. Від традиційних методів обслуговування перехід до цифрових каналів, таких як мобільні додатки та соціальні мережі, дозволяє підприємствам персоналізувати свої послуги та продукти. Клієнти очікують швидкого доступу до інформації та інтерактивних можливостей, і цифрові технології надають підприємствам інструменти для задоволення цих очікувань. Це може включати в себе впровадження систем управління виробництвом, електронні системи управління відносинами з клієнтами (CRM) та інші інструменти, спрямовані на автоматизацію бізнес-процесів.

Збільшення обсягів даних, які генеруються підприємствами, вимагає нового підходу до їх обробки та аналізу. Розповсюдження аналізу даних та великих даних (Big Data) є ще однією ключовою характеристикою цифрової трансформації. Збільшена кількість доступних даних та розвиток аналітичних інструментів дозволяють підприємствам отримувати цінні інсайти, що сприяє більш докладному розумінню ринкових тенденцій, клієнтських потреб та ефективності бізнес-процесів.

Співвідношення цифрової трансформації та інноваційного розвитку також стає основою для створення конкурентних переваг. Підприємства, які приймають інновації та впроваджують новаторські рішення, можуть отримати перевагу на ринку, що є ключовим фактором для сталого розвитку у сучасному бізнес-середовищі (рис. 1).

Однак цифрова трансформація також ставить перед підприємствами нові виклики.

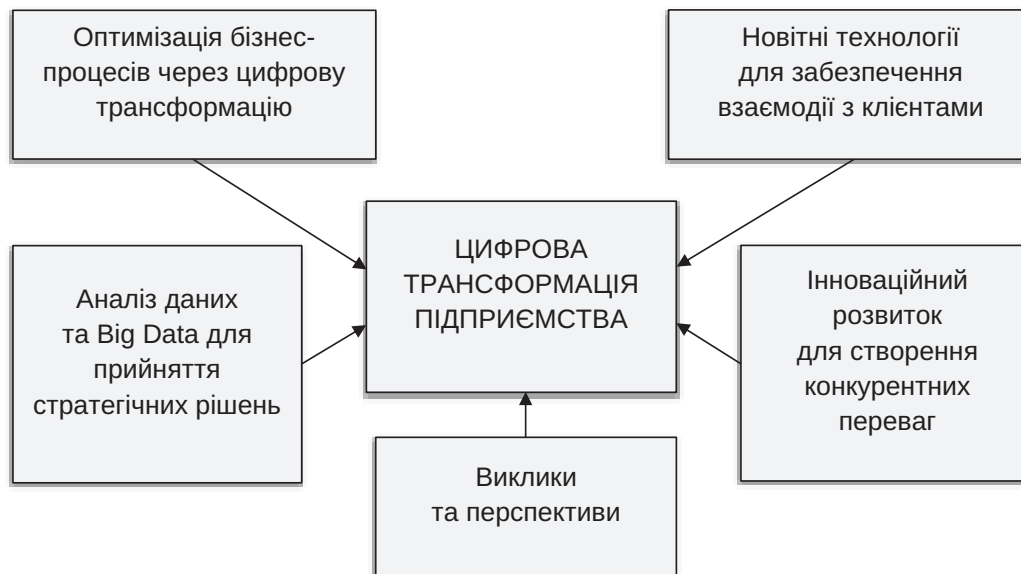

Рис. 1. Цифрова трансформація підприємства

Джерело: розробка авторів

Зміна корпоративної культури, підготовка персоналу до нових технологій та забезпечення кібербезпеки – це завдання, які вимагають серйозного вивчення та вкладення ресурсів [2].

Масштабна цифровізація бізнесу передбачає концептуальну перебудову в системі менеджменту підприємства і прийняття низки управлінських рішень щодо зміни стратегічного напрямку та розробки нової бізнес-моделі [4].

Тому, на наш погляд, створення цифрового підприємства повинно включати ряд ключових етапів, які допомагають забезпечити успішний запуск та розвиток бізнесу в цифровому середовищі (рис. 2). Основні етапи цього процесу:

1. Аналіз ринку та визначення ідеї. Перший крок полягає в проведенні досліджень ринку для визначення можливостей і потреб споживачів. Важливо з'ясувати, яка проблема буде вирішуватися цифровим продуктом або послугою, який сегмент ринку буде цікавий та які конкурентні переваги можна виграти.

2. Розробка бізнес-плану. На цьому етапі визначається стратегія розвитку, бізнес-модель, цільова аудиторія, фінансові прогнози та інші аспекти бізнесу. Бізнес-план визначає ключові кроки та ресурси, необхідні для втілення ідеї у життя.

3. Розробка продукту або послуги. На цьому етапі створюється або вдосконалюється цифровий продукт або послуга, яка

відповідає потребам цільової аудиторії. Це може включати розробку веб-сайту, мобільного додатка, програмного забезпечення або іншого цифрового продукту.

4. Тестування та вдосконалення. Після розробки продукту важливо провести тестування з метою виявлення помилок та отримання оцінки від користувачів. На основі цієї інформації продукт може бути вдосконалений та адаптований до потреб ринку.

5. Маркетинг і продажі. Після успішного тестування продукту необхідно розробити маркетингову стратегію для просування продукту на ринок. Це може включати цифровий маркетинг, рекламу в соціальних медіа, контент-маркетинг та інші методи просування.

6. Масштабування і розвиток. Після успішного введення продукту на ринок, підприємство може розглядати можливості масштабування та розвитку бізнесу. Це може включати розширення продуктової лінійки, входження на нові ринки або розширення географії обслуговування.

7. Підтримка і післяпродажне обслуговування. Крім розвитку та масштабування важливо забезпечити якісне підтримку клієнтів і післяпродажне обслуговування. Це допоможе зберегти лояльність клієнтів і підтримати позитивний репутацію бренду.

Кожен з цих етапів важливий для успішного створення цифрового підприємства, і їх послідовне виконання може допомогти забезпечити успіх у цифровому середовищі.

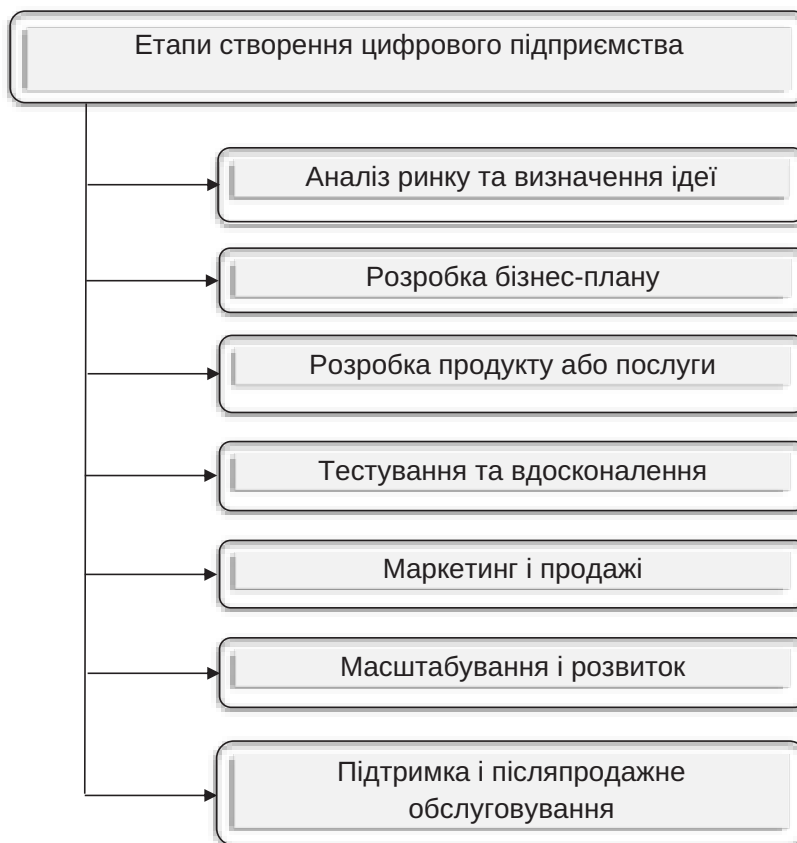

Рис. 2. Етапи створення цифрового підприємства

Джерело: розробка авторів

Під впливом цифрової трансформації змінюються всі напрями діяльності підприємств і швидке впровадження керівниками цифрових інновацій інколи може бути невдалим. Насамперед, це пов'язано з несумісністю цифрової стратегії підприємства із загальноприйнятими стратегічними, економічними та операційними моделями ведення бізнесу.

І не зважаючи на те, що цифрова трансформація підприємств має великий потенціал для покращення ефективності та конкурентоспроможності, на нашу думку, вона може стикатися з такими найбільш поширеними перешкодами:

Культурні та організаційні зміни.

– Стьйкість до змін. Структури та культура підприємства можуть бути опором для впровадження нових технологій та змін у робочих процесах.

– Відсутність інноваційної культури. Не всі підприємства мають налагоджену культуру інновацій, що може гальмувати впровадження цифрових рішень.

Недостатні ресурси.

– Фінансові обмеження. Великі витрати на інфраструктуру, навчання персоналу та

придбання нових технологій можуть стати бар'єром для більш менших підприємств.

– Необхідність кваліфікованого персоналу. Недостатність кваліфікованого персоналу для реалізації технологічних змін може ускладнювати процес цифрової трансформації.

Питання щодо безпеки.

– Кібербезпека. Зростання обсягу цифрових даних і підвищення кількості кібератак може викликати серйозні стурбованості з питань кібербезпеки.

– Витоки даних. Можливість витоку конфіденційної інформації може гальмувати компанії від впровадження нових цифрових ініціатив.

Відсутність стандартів.

– Стандартизація. Відсутність загальноприйнятих стандартів для деяких технологій може викликати труднощі у виборі та інтеграції різних систем.

Спротив користувачів.

– Брак підтримки з боку персоналу. Якщо співробітники не підтримують зміни та не готові взяти участь у цифровій трансформації, це може призвести до неуспіху проекту. Існуючі IT-системи.

– Легасі-системи. Наявність застарілих систем може ускладнювати інтеграцію нових цифрових технологій.

– Несумісність систем. Різноманітні системи в організації можуть бути несумісними між собою, ускладнюючи обмін даними та взаємодію.

Правові обмеження та регулювання.

– Питання конфіденційності та захисту даних. Законодавство, пов'язане з конфіденційністю та захистом даних, може обмежувати можливості використання цифрових технологій.

Неоптимальна стратегія.

– Некоректно вибрані технології. Вибір несумісних чи неоптимальних технологій для конкретної організації може призвести до неефективності.

Для успішної цифрової трансформації важливо враховувати ці виклики та розробляти стратегії для їх подолання.

Висновки. Цифрова трансформація має значний вплив на всі аспекти функціонування підприємств. Впровадження цифрових технологій дозволяє оптимізувати процеси, підвищити ефективність роботи та поліпшити взаємодію з клієнтами. Успішна цифрова трансформація вимагає від підприємств не лише технологічних інвестицій, але й змін культури та організаційних процесів. Це включає в себе навчання персоналу, перегляд бізнес-моделей та швидку адаптацію до змін. Цифрова трансформація є необхідним елементом стратегічного розвитку підприємств в умовах сучасного бізнес-середовища. Вона дозволяє підприємствам залишатися конкурентоспроможними, інноваційними та готувати відповідати на змінні потреби ринку.

Отже, цифрова трансформація вимагає комплексного підходу та готовності до змін, але в той же час надає багато можливостей для успішного розвитку та зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Іванченко Н. О., Кудрицька Ж. В., Рекачинська К. В. Бізнес-модель в умовах цифрових трансформацій. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2020. № 3. С. 185–190.
2. Стец І. І. Ідентифікація бізнес-процесів підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 33. С. 233–239.
3. Шатілова О. В., Шишук Н. О. Цифрові інструменти інноваційного розвитку бізнес-організації. *Проблеми економіки*. 2020. № 4 (46). С. 249–255.
4. Hrosul V., Buhrimenko R., Smirnova P., Timchenko O., Balamut H., Rachkovan O. Specifics of economical digital transformation in the context of the diversification processes impact. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research*. 2022. Czech Republic: Hradec Kralove. 12, Issue 2. P. 154–159.
5. Galoyan D., Mkrtychyan T., Hrosul V., Buhrimenko R., Smirnova P., Balamut H. Formation of adaptation strategy for business entities in the context of digital transformation of the economy. *Review of Economics and Finance*. 2023, Issue 21. P. 616–621

REFERENCES:

1. Ivanchenko, N. O., Kudryts'ka, Zh. V. and Rekachyns'ka, K. V. (2020) Biznes-model v umovakh tsyfrovyykh transformatsii [Business model in the conditions of digital transformations]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Ver-nads'koho*, no. 3, pp. 185–190.
2. Stets, I. I. (2019) Identyfikatsiia biznes-protsesiv pidpriumstva [Identification of business processes of the enterprise]. *Infrastruktura rynku*, vol. 33, pp. 233–239.
3. Shatilova, O. V. and Shyshuk, N. O. (2020) Tsyfrovii instrumenty innovatsiinoho rozvytku biznes-orhanizatsii [Digital tools for innovative development of a business organization]. *Problemy ekonomiky*, no. 4 (46), pp. 249–255.
4. Hrosul, V., Buhrimenko, R., Smirnova, P., Timchenko, O., Balamut, H., Rachkovan, O. (2022) Specifics of economical digital transformation in the context of the diversification processes impact. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research*. Czech Republic: Hradec Kralove. 12. Issue 2. P. 154–159.
5. Galoyan, D., Mkrtychyan, T., Hrosul, V., Buhrimenko, R., Smirnova, P., Balamut, H. (2023) Formation of adaptation strategy for business entities in the context of digital transformation of the economy. *Review of Economics and Finance*. Issue 21. P. 616–621